

Op weg naar groene groei

Samenvatting in het Nederlands

- Groene groei betekent dat economische groei en ontwikkeling worden nagestreefd zonder dat de voor ons welzijn zo belangrijke hulpbronnen en milieudiensten die de natuur ons verschaft overmatig worden geëxploiteerd. De omschakeling naar een dergelijke groene groei vereist investeringen en vernieuwingen, die tot duurzame groei zullen bijdragen en nieuwe economische kansen zullen creëren.
- Het zou weinig verstandig zijn terug te keren naar de oude gang van zaken. Dat zou namelijk mensenlevens kunnen kosten en de economische groei en ontwikkeling kunnen afremmen. Het zou ook kunnen leiden tot toenemende waterschaarste, een tekort aan grondstoffen, water- en luchtverontreiniging, klimaatverandering en een verlies aan biodiversiteit, welke onomkeerbaar zijn. Er is dus duidelijk behoefte aan strategieën voor een groenere groei.

Bronnen van groene groei

Groene groei kan een oplossing zijn voor economische en milieu-uitdagingen en op diverse gebieden nieuwe bronnen van groei aanreiken.

- **Productiviteit.** Prikkels om efficiënter om te gaan met hulpbronnen en natuurlijke rijkdommen: de productiviteit verhogen, de afvalproductie en het energieverbruik verminderen en hulpbronnen optimaal gebruiken.
- **Vernieuwing.** Kansen voor vernieuwing, ondersteund door beleidsmaatregelen en kadervoorwaarden die ervoor zorgen dat milieuproblemen op andere manieren kunnen worden aangepakt.
- **Nieuwe markten.** Creatie van nieuwe markten door de vraag naar groene technologieën, goederen en diensten te stimuleren, alsook van eventuele nieuwe arbeidsplaatsen.
- **Vertrouwen.** Een groter investeerdersvertrouwen, omdat de aanpak van grote milieuproblemen door overheden beter voorspelbaar wordt en minder vaak verandert.
- **Stabiliteit.** Evenwichtiger macro-economische omstandigheden, minder volatiele grondstoffenprijzen en steun voor begrotingsconsolidatie door bijvoorbeeld een analyse van de samenstelling en de efficiëntie van de overheidsbestedingen en het genereren van extra inkomsten door vervuilers te laten betalen.

Groene groei kan ook de kans op negatieve economische schokken beperken.

- **Tekorten aan grondstoffen** die investeringen duurder maken, zoals de behoefte aan dure installaties wanneer de watervoorraden te ver slinken of de waterkwaliteit te slecht wordt (bijv. ontziltingsinstallaties). Het verlies aan natuurlijke rijkdommen kan de economische groei volledig tenietdoen en duurzame groei in de toekomst onmogelijk maken.
- **Een verstoord evenwicht** in ecosystemen vergroot ook het risico op ernstiger, onverwachte, verwoestende en mogelijk onomkeerbare effecten, zoals het bestand van bepaalde vissoorten hebben ondervonden en zoals zou kunnen gebeuren met de biodiversiteit indien de klimaatverandering ongehinderd haar gang kan blijven gaan. Pogingen om mogelijke drempels te bepalen hebben uitgewezen dat deze in bepaalde gevallen al zijn overschreden (klimaatverandering, wereldwijde stikstofcycli en biodiversiteitsverlies).

Een kader voor groene groei

Er is geen universele oplossing voor de tenuitvoerlegging van strategieën om groene groei te realiseren. Groene economische groei is afhankelijk van het beleid en het institutionele kader, het ontwikkelingsniveau, de beschikbare hulpbronnen en de druk op het milieu. De kansen en problemen zullen verschillend zijn in de ontwikkelde, de opkomende en de ontwikkelingslanden en zullen ook bepaald worden door het economische en het politieke landschap.

Ongeacht de nationale situaties moeten wel een aantal gemeenschappelijke overwegingen worden gemaakt. Het is in de eerste plaats essentieel dat strategieën voor groene groei op een krachtig economisch beleid stelen. Een flexibele, dynamische economie is wellicht de beste voedingsbodem voor groei en vergemakkelijkt de overgang naar een groenere economie. Om de economische groei te vergroenen, moeten de natuurlijke hulpbronnen efficiënter worden gebruikt, teneinde de druk op het milieu tot een minimum te beperken. Een efficiënt gebruik en beheer van de beschikbare hulpbronnen is een kerndoelstelling van het economische beleid en er zullen vele fiscale en wettelijke maatregelen moeten worden genomen die doorgaans niet meteen met een "groene" agenda in verband zouden worden gebracht. De genomen maatregelen moeten zich in ieder geval uitstrekken over een breed spectrum van beleidsterreinen en mogen niet beperkt blijven tot de traditionele groene beleidsdomeinen.

Een groene groeistrategie berust op economische en milieugerelateerde beleidsmaatregelen die elkaar versterken. Daarbij wordt het volledige natuurlijke kapitaal als een productiefactor gezien en wordt rekening gehouden met het belang ervan voor de economische groei. Een dergelijke strategie is toegespitst op kosteneffectieve oplossingen die de druk op het milieu verlichten en de overgang naar nieuwe groeipatronen bevorderen die voorkomen dat kritieke lokale, regionale en mondiale milieudrempels overschreden worden.

Er is een belangrijke rol weggelegd voor innovatie. De bestaande productietechnologie en het huidige consumentengedrag kunnen maar tot een bepaald punt positieve resultaten opleveren. Wanneer dat punt wordt overschreden, wordt de algemene groei negatief beïnvloed door de uitputting van het natuurlijke kapitaal. De grens is niet altijd duidelijk, maar we weten wel dat reproduceerbaar kapitaal (uitgeput) natuurlijk kapitaal slechts in beperkte

mate kan vervangen indien onvoldoende wordt geïnnoveerd. Innovatie kan groei en uitputting van de natuurlijke hulpbronnen ontkoppelen en zo de grens verleggen.

Een groene groeistrategie houdt er ook rekening mee dat een fixatie op het BBP als maatstaf voor economische vooruitgang voorbijgaat aan de bijdrage van de natuur aan de welvaart, de gezondheid en het welzijn van de bevolking. Zij moet dan ook een reeks maatstaven voor de gerealiseerde voortgang omvatten, waaronder de kwaliteit en de samenstelling van de groei en het effect daarvan op de welvaart en het welzijn. Groene groei is in dat opzicht, alsook in vele andere, een essentieel onderdeel van duurzame ontwikkeling (tekstvak 1).

De economische kosten van de uitstoot van bepaalde verontreinigende stoffen en de overexploitatie van bepaalde hulpbronnen zijn vrij goed bekend. Zodra passende beleidsmaatregelen worden uitgevoerd, zullen resultaten worden geboekt. In bepaalde gevallen zijn de omvang van de baten van het in stand houden van ecosysteemdiensten (het profijt dat de mens trekt van de natuur) en het moment waarop deze zichtbaar worden vrij onzeker als gevolg van de ingewikkelde wisselwerking tussen de ecosysteemdiensten, de klimaatverandering en de biodiversiteit. Nu handelen om ongunstige, onomkeerbare of zelfs catastrofale gevolgen te vermijden, kan het economische prijskaartje in de toekomst fors drukken.

Economische beleidsmakers moeten verder over de korte termijn heen kijken. Groeipatronen en technologische verandering zijn sterk met elkaar verbonden en leiden tot padafhankelijkheid en technologische en institutionele verstarring. De gevolgen voor het milieu zijn bovendien cumulatief en in bepaalde gevallen onomkeerbaar. Beslissingen die vandaag worden genomen, hebben dan ook een grote invloed op de economische kansen van morgen.

Tekstvak 1. Groene groei en duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is belangrijk voor groene groei. De strategie voor groene groei van de OESO is gebaseerd op de omvangrijke analyses en beleidsmaatregelen die zijn voortgevloeid uit de conferentie van Rio twintig jaar geleden. De strategie omvat een duidelijke en gerichte agenda voor het verwezenlijken van de in Rio geformuleerde doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling.

Groene groei kan duurzame ontwikkeling niet vervangen en is er veeleer een onderdeel van. Het betreft een minder ruim gebied en houdt een operationele beleidsagenda in die concrete, meetbare vooruitgang kan helpen boeken op het raakvlak tussen de economie en het milieu. Groene groei moet de noodzakelijke voorwaarden creëren voor innovatie, investeringen en concurrentie, welke kunnen leiden tot nieuwe bronnen van economische groei die de ecosystemen niet overmatig belasten.

In strategieën voor groene groei moet specifiek aandacht worden besteed aan het onrecht en de vele sociale problemen die direct kunnen voortvloeien uit het vergroenen van de economie, zowel op nationaal als internationaal niveau. Dat is essentieel voor de succesvolle uitvoering van een beleid voor groene groei. Strategieën moeten met andere woorden worden aangevuld met initiatieven die gericht zijn op de bredere sociale pijler van duurzame ontwikkeling.

De strategie voor groene groei omvat een afdwingbaar beleidskader dat voldoende flexibel is om te worden afgestemd op uiteenlopende nationale omstandigheden en ontwikkelingsniveaus. De OESO heeft samen met andere internationale organisaties, waaronder het VN-Milieuprogramma (UNEP), de Economische en Sociale Commissie voor Azië en de Stille Oceaan van de VN (UNESCAP) en de Wereldbank, heel wat werk verricht op het gebied van groene groei om bij te dragen tot de Rio+20-doelstellingen.

Het is van belang dat de beleidsmaatregelen voor groene groei in overeenstemming worden gebracht met de doelstellingen inzake armoedebestrijding, teneinde het kader aan te passen aan de opkomende en de ontwikkelingslanden. Groene groei en armoedebestrijding zijn in ruime mate complementair, een eigenschap die kan worden benut om de millenniumdoelstellingen te verwezenlijken. Voorbeelden van complementariteit zijn bijvoorbeeld het ter beschikking stellen van efficiëntere infrastructuur (bijv. op het gebied van water en vervoer), het beperken van gezondheidsproblemen als gevolg van milieuvervuiling en de ingebruikname van efficiënte technologieën die de kosten drukken, de productiviteit vergroten en de druk op het milieu verlichten. Gezien het belang

van de natuurlijke rijkdommen voor laaginkomenslanden kan een beleid voor groene groei de kwetsbaarheid voor milieurisico's verminderen en ervoor zorgen dat armen beter in hun onderhoud kunnen voorzien.

De basisbeginselen van strategieën voor groene groei

Strategieën voor groene groei moeten bedrijven en consumenten aansporen tot groener gedrag. Bovendien moeten zij een rechtvaardige en vlotte overgang van banen, kapitaal en technologie naar groenere activiteiten vergemakkelijken en passende prikkels geven voor en ondersteuning bieden aan groene innovatie. Een onaangepast overheidsbeleid en marktbeperkingen en -obstakels leiden alle tot of vloeien alle voort uit marktfalen, wat betekent dat er vaak een kloof is tussen het private rendement van economische activiteiten en het globale profijt voor de maatschappij. Beleidsmaatregelen voor groene groei hebben tot doel die kloof te dichten en het rendement van "groene" investeringen en innovatie op te krikken. Zij pogen tevens de gevolgen van verandering voor de meest kansarme bevolkingsgroepen tot een minimum te beperken en voorzien in het beheer van negatieve economische gevolgen voor de bedrijfswereld, terwijl verdere prikkels worden gegeven om de economische prestaties te stimuleren.

Bij de uitvoering van een strategie voor groene groei worden uiteenlopende instrumenten gebruikt die ruwweg in twee categorieën kunnen worden opgedeeld. De eerste categorie omvat kadervoorwaarden die gelijktijdig de economische groei en de instandhouding van het natuurlijk kapitaal bevorderen. Het betreft kernmaatregelen op fiscaal en regelgevingsgebied, zoals het belasting- en concurrentiebeleid, die de efficiënte verdeling van de hulpbronnen optimaliseren indien zij goed zijn opgezet en goed worden uitgevoerd. Deze maatregelen behoren traditioneel tot het economische beleid, met als toemaatje dat zij niet alleen goed zijn voor de economie, maar ook voor het milieu. Die maatregelen moeten evenwel worden aangevuld met een innovatiebeleid (1) dat vindingrijkheid beloont, aangezien deze noodzakelijk is om zuiniger en efficiënter met het natuurlijk kapitaal te kunnen omspringen.

De tweede categorie bestaat uit beleidsmaatregelen die het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen stimuleren en vervuiling duurder maken. Het betreft zowel op de prijs gebaseerde als andere beleidsinstrumenten. De diverse beleidsinstrumenten voor groene groei van beide categorieën worden in detail uiteengezet in bijlage 1 bij dit verslag.

Hoewel de situatie in de verschillende landen uiteenloopt, is het belangrijk dat elke beleidsmix een prijs kleeft op vervuiling en op de overexploitatie van schaarse natuurlijke hulpbronnen, bijvoorbeeld door middel van belastingen en regelingen voor de handel in emissierechten. Op de prijs gebaseerde regelingen beperken de kosten voor het verwezenlijken van doelstellingen vaak tot een minimum en stimuleren innovatie en een verdere verbetering van de efficiëntie. Het is belangrijk te weten dat de invoering van meer milieugerelateerde heffingen een rol kan spelen in groeigerichte belastinghervormingen indien het zwaartepunt van de fiscale lasten daardoor wordt verlegd van de meer versturende vennootschaps- en personenbelastingen en de sociale bijdragen naar de nieuwe milieuheffingen. Ook belastingen op energie en CO₂ kunnen een natuurlijk onderdeel zijn van een ruimer pakket van maatregelen voor de consolidatie van de begrotingen. Zij vormen een aantrekkelijk alternatief voor hogere lasten op arbeid en bedrijfsinkomsten of voor drastische besparingen op de overheidsuitgaven.

Marktinstrumenten zijn niet voor alle situaties geschikt. In bepaalde gevallen zijn een goed opgezette regelgeving, een actief technologiebeleid en benaderingen op vrijwillige basis meer geschikt dan of vormen zij een belangrijke aanvulling op marktinstrumenten. De reactie van bedrijven en consumenten op prijsprikkels kan bovendien in vele gevallen worden versterkt met voorlichtingsmaatregelen die wijzen op de gevolgen van milieuschade die voortvloeit uit bepaalde activiteiten en milieuvriendelijker alternatieven onder de aandacht brengen.

Ingrijpen in wat economisch gezien loont en wat niet, is slechts een deel van de oplossing. Samenlevingen worden afhankelijk van instellingen en technologieën waarmee zij vertrouwd zijn. De samenleving en de economie kunnen zodanig verstarren dat zelfs vrij grote verschuivingen in lonende en niet-lonende praktijken het gedrag van de bedrijven en de consumenten niet kunnen veranderen. Een groot innovatievermogen is essentieel voor doorbraken en nieuwe productie- en consumptiepatronen. Innovatie kan nieuwe bronnen van groei genereren die de werkelijke waarde van het natuurlijk kapitaal voor de samenleving beter weerspiegelen en de kosten voor het beperken van milieurisico's drukken. Strategieën voor groene groei dienen een antwoord te bieden op de hieronder genoemde uitdagingen voor groene innovatie.

- Vele externe milieufactoren worden te weinig of helemaal niet in rekening gebracht. De gevolgen van dergelijke externe factoren worden niet altijd goed begrepen. Koolstofheffingen zouden bijvoorbeeld kunnen bijdragen tot innovatie in de strijd tegen klimaatverandering. De huidige koolstofheffingen zijn echter te laag, waardoor er een aanzienlijke kloof ontstaat.
- Padafhankelijkheid en overheersing van bestaande technologieën en systemen kunnen ervoor zorgen dat bepaalde nieuwe technologieën maar moeilijk kunnen concurreren, een plaats op de markt veroveren

en doorgroeien. In bepaalde gevallen is daarom misschien tijdelijke hulp aangewezen. Instrumenten ter ondersteuning van innovatie moeten zorgvuldig worden opgezet, zodat efficiënte technologieën tot stand kunnen komen en ingang kunnen vinden, terwijl het risico op technologische verstarring, onvoldoende concurrentie en verdringing van particuliere investeringen wordt beperkt.

- Obstakels voor handel en investeringen kunnen de wereldwijde ontwikkeling en verspreiding van groene technologieën danig afremmen. Het wegwerken van dergelijke obstakels en de doeltreffende bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (IER) zijn essentieel om de ontwikkeling en verspreiding van technologieën aan te moedigen en buitenlandse directe investeringen en licentieverlening te vergemakkelijken.

Om de economische groei milieuvriendelijker te maken, dient het beleid ook te voorzien in de oprichting van netwerkinfrastructuur die bruikbaar is voor toekomstige technologieën, in het bijzonder op het gebied van energie, water, vervoer en communicatie. Investerings in groene infrastructuur kunnen een doeltreffend middel zijn tegen dure verstarring waarbij wordt vastgehouden aan inefficiënte groeipatronen. Zij kunnen de economische groei stimuleren en sociale en gezondheidsvoordelen opleveren. Ontwikkelingslanden zullen kansen krijgen om een forse stap voorwaarts te zetten naar nieuwe vormen van infrastructuurontwikkeling. Gezien de omvang van de investeringsbehoeften in de meeste landen zal zowel de publieke als de private financiering moeten worden geoptimaliseerd, bijvoorbeeld door publiek-private partnerschappen, een combinatie van tarieven en belastingen, ontwikkelingshulp en het vergemakkelijken van investeringen door grote institutionele partners middels een hervorming van reglementaire obstakels en sterke beleidssignalen voor de lange termijn.

Een strategie voor groene groei kan pas succesvol worden indien een welomschreven actiekader en een samenhangende reeks economische en milieugerelateerde beleidscriteria zijn vastgesteld. Succes is niet mogelijk zonder een doorgedreven coördinatie van alle ministeries en bestuursniveaus en van de private stakeholders, zodat een beleidsmix kan worden uitgewerkt die is aangepast aan de lokale omstandigheden. In vele gevallen is de opbouw van voldoende institutionele capaciteit niet alleen essentieel voor de integratie van groene groei in de economische kernstrategieën en andere beleidsterreinen, maar ook voor de rol die aan financiële, economische en milieuaigenschappen wordt toegewezen.

Zorgen voor een naadloze omschakeling op de arbeidsmarkt

Groenere groei zal nieuwe banen creëren, waaronder ook banen in het groeiende segment van groene innovatieve activiteiten voor werknemers die een beroepsopleiding hebben genoten. Er zullen echter ook banen verdwijnen. Werknemers moeten dan ook vlot kunnen overstappen van krimpende naar groeiende sectoren, zoals sectoren waarin vervuilende activiteiten worden vervangen door milieuvriendelijker alternatieven en milieudiensten.

Het arbeidsmarktbeleid moet worden toegespitst op het behoud van de werkgelegenheid en niet op het behoud van banen. Het moet ervoor zorgen dat werknemers en bedrijven zich snel kunnen aanpassen aan veranderingen die voortvloeien uit het vergroenen van de economie, onder meer door nieuwe kansen te grijpen. Door werknemers uit krimpende sectoren te ondersteunen bij het zoeken naar een baan in een groeiende sector, kan het arbeidsmarktbeleid er ook mee helpen voor zorgen dat de door de overgang veroorzaakte aanpassingskosten rechtvaardig worden verdeeld (2). Er zal behoefte zijn aan nieuwe vaardigheden, wat betekent dat ook het onderwijsbeleid op gepaste wijze zal moeten worden bijgestuurd. Hoewel de meeste bestaande vaardigheden bruikbaar zullen blijven, kunnen toch mismatches en kloven ontstaan tussen de gevraagde en de aangeboden vaardigheden. Opleidings- en omscholingsprogramma's zullen dan ook een belangrijke plaats moeten krijgen in het arbeidsmarktbeleid.

De omvang van de vereiste aanpassing mag evenwel niet worden overdreven. De uitstoot van broeikasgassen kan bijvoorbeeld al aanzienlijk worden teruggedrongen met minimale gevolgen voor het groeitempo van de werkgelegenheid. De werkgelegenheid kan immers toenemen indien inkomsten uit koolstofheffingen worden aangewend om de vraag naar arbeid te stimuleren. Bovendien wordt geen rekening gehouden met het positieve effect op de werkgelegenheid van strategieën die bronnen van groene groei stimuleren.

De verdelingseffecten aanpakken

De verdelingseffecten van het vergroenen van de groei moeten absoluut worden aangepakt om de steun van het brede publiek te krijgen. Velen gaan ervan uit dat de verdelingseffecten van bepaalde beleidsinstrumenten onvermijdelijkerwijs degressief zullen zijn. Dat hoeft niet zo te zijn, maar die bezorgdheid moet worden weggenomen om te voorkomen dat de aanvaardbaarheid van een aantal essentiële beleidsmaatregelen in vraag wordt gesteld.

De geleidelijke uitdoving van subsidies voor fossiele brandstoffen zal bijvoorbeeld een positief effect hebben op het milieu en de economie in het algemeen, maar bepaalde landen of bevolkingsgroepen kunnen er op korte termijn negatief door worden beïnvloed. Het verlies als gevolg van hogere brandstofprijzen zal meteen voelbaar en vrij groot zijn voor sommigen, terwijl de voordelen voor de economie, de samenleving en het milieu zich pas later zullen manifesteren en meer gespreid zullen zijn. Er zullen gerichte compensatiemaatregelen moeten worden genomen, met name in de groei landen, waar bepaalde bevolkingsgroepen bijzonder kwetsbaar zijn voor de overgangskosten die gepaard gaan met een vergroening van de groei.

Internationale samenwerking voor groene groei

Om tot een wereldomspannende structuur te komen die groene groei in de hand werkt, moet op internationaal niveau meer worden samengewerkt. Problemen op het gebied van coördinatie en stimuli kunnen worden opgelost met uitgebreidere regelingen voor het beheer van collectieve goederen, vooral dan de biodiversiteit en het klimaat. De in Cancún bereikte akkoorden inzake klimaatverandering geven goede hoop dat vooruitgang kan worden geboekt, alhoewel nog heel wat inspanningen moeten worden geleverd. Met name de financiële stromen moeten een motor van groei en ontwikkeling worden en het behoud van de kwaliteit van de wereldwijde gemeenschappelijke rijkdommen aanmoedigen.

Officiële ontwikkelingshulp kan in ruime mate blijven bijdragen tot het scheppen van gunstige voorwaarden voor groene groei, met bijzondere aandacht voor gebieden met weinig prikkels voor particuliere investeringen en beperkte kapitaalstromen, met inbegrip van investeringen in essentiële infrastructuur en de opbouw van de menselijke en institutionele capaciteit. Er zal intensiever moeten worden samengewerkt op wetenschappelijk en technologisch gebied middels een gezamenlijke aanpak om de ontwikkeling en verspreiding van nieuwe technologieën te versnellen en de onderzoekscapaciteit in de ontwikkelingslanden te vergroten.

Meer inspanningen om de wereldhandel en investeringsstromen te stimuleren, zouden tot duurzame groei en de verspreiding van groene technologieën kunnen bijdragen. Er moet tevens voor gezorgd worden dat de ontwikkelingsvooruitzichten van laaginkomenslanden niet ondermijnd worden door de mogelijke overloopeffecten van maatregelen op het gebied van binnenlandse handel en investeringen. Een aantal landen heeft zijn bezorgdheid geuit over mogelijke negatieve gevolgen voor de handel en de investeringen indien protectionisme in de beleidsagenda voor groene groei zou sluipen.

Hoewel investeringsprotectionisme in verband met het beleid voor groene groei tot nu toe geen al te groot probleem is geweest, is voortdurende waakzaamheid geboden. De door de OESO georganiseerde rondetafelconferentie over investeringsvrijheid zal de genomen investeringsmaatregelen blijven opvolgen en erop toezien dat zij niet heimelijk voor protectionistische doeleinden worden gebruikt. De recente mededeling van de conferentie, "Harnessing Freedom of Investment for Green Growth" (investeringsvrijheid versterken voor groene groei), die tot doel heeft ervoor te zorgen dat de doelstellingen van het milieu- en investeringsbeleid van overheden elkaar ondersteunen, is opgenomen in bijlage 2.

Monitoring van het vergroeningsproces

De voortgang van de omschakeling naar groene groei dient nauwlettend in de gaten te worden gehouden met een reeks indicators die veranderingen beschrijven en traceren wat betreft: (i) de productiviteit in het gebruik van milieu- en natuurlijke rijkdommen, (ii) de beschikbare natuurlijke rijkdommen, (iii) de milieuaspecten van de levenskwaliteit en (iv) beleidsreacties en economische kansen. Voor elk van die groepen werd een lijst van indicators voorgesteld in het gezamenlijke verslag "Towards Green Growth: Monitoring progress - OECD Indicators" (monitoring van de vorderingen in de overgang naar groene groei: indicators van de OESO). Het verslag is nog niet voltooid en zal verder worden uitgewerkt naarmate gegevens beschikbaar worden en ideeën rijpen.

Uit de werkzaamheden die tot nu toe zijn verricht, blijkt dat de productiviteit van het milieu en de hulpbronnen al enige tijd in stijgende lijn gaat. Hoewel er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de diverse landen, is de groei van het BBP en van andere productiemaatstaven in vele landen groter dan de toename van de input van het milieu in het productiesysteem. De hogere milieuproductiviteit gaat evenwel niet gepaard met een absolute daling van de druk op het milieu, noch met een duurzamer gebruik van bepaalde natuurlijke rijkdommen.

Bij de interpretatie van indicators die de "groene economie" meten, is enige omzichtigheid geboden. Afgaand op alleen maar de omvang van de sectoren die betrokken zijn bij de productie van milieugoederen en -diensten, stelt de "groene economie" momenteel niet zoveel voor. Economische kansen, ondernemerschap, innovatie en groene groei

zijn echter geen exclusiviteit van die sectoren. Een beoordeling op basis van alleen maar de groene sectoren onderschat dan ook het economische belang van milieugerelateerde activiteiten.

De volgende stappen in de strategie voor groene groei

Nationale strategieën voor groene groei kunnen pas slagen wanneer overheden deze een belangrijke plaats geven op alle beleidsterreinen. De OESO kan daar op verschillende manieren toe bijdragen. De in het samenvattingsverslag opgenomen inzichten over het brede kader en het beleid kunnen worden afgestemd op specifieke nationale situaties en als leidraad dienen voor verdere analyse in het kader van nationale onderzoeken. Dergelijk werk biedt mogelijkheden voor een diepgaande analyse van de wijze waarop de verschillende beleidsterreinen elkaar al dan niet aanvullen en groenere groei stimuleren. De ontwikkeling en verfijning van de toolkits voor groene groei bij deze strategie kunnen nog meer bijdragen tot de uitvoering van het beleid op nationaal niveau.

De ervaring met nationale onderzoeken en algemene beleidsbeoordelingen kan leiden tot de ontwikkeling van een analytisch instrument waarmee landspecifieke beleidsprioriteiten kunnen worden vastgesteld op basis van een meerlandenanalyse en inzicht in goede praktijken. Het zou dan ook nuttig zijn de werkzaamheden aangaande indicators voor groene groei en problemen voor het meten van die groei voort te zetten. Het toepassen van de indicators op de beschikbare en internationaal vergelijkbare gegevens is geen kleine opdracht. De OESO zal daarom in de komende jaren extra aandacht besteden aan het meten van groene groei om de mogelijkheden voor de monitoring van de overgang naar groene groei in de OESO en andere economieën te verbeteren.

De kosten en baten van diverse beleidsinstrumenten moeten onder de loep worden genomen. Bovendien zal op specifieke problemen en sectoren gericht onderzoek concretere inzichten bieden in de gevolgen van de groenere groei voor een aantal gebieden. Dringende prioriteiten zijn voedsel en landbouw, de energiesector, water, biodiversiteit, ontwikkelingssamenwerking en het beleid inzake steden en plattelandontwikkeling.

Tot slot zullen de toekomstige werkzaamheden van de OESO over groene groei verricht worden in het kader van een nauwere samenwerking met andere internationale organisaties, waaronder VN-agentschappen, de Wereldbank en het Global Green Growth Institute, alsook met een aantal stakeholders, teneinde het uitwisselen van ervaringen en beste praktijken te vergemakkelijken en internationale regelingen aan te moedigen die tot groenere groei bijdragen, zowel in de ontwikkelde als in de ontwikkelingslanden.

Voetnoten:

- (1) Het betreft onder meer krachtige beleidsmaatregelen op het gebied van innovatie die zijn uitgewerkt in de innovatiestrategie van de OESO (*OECD Innovation Strategy*).
- (2) De lessen die zijn getrokken uit de *OECD Reassessed Job Strategy* (de banenstrategie van de OESO herbekeken) kan daarbij van nut zijn.

© OECD

Deze samenvatting is geen officiële OESO-vertaling.

Reproductie van deze samenvatting is toegestaan, mits het OESO-copyright en de titel van de oorspronkelijke publicatie worden vermeld.

Meertalige samenvattingen zijn vertaalde uittreksels van OESO-publicaties die oorspronkelijk in het Engels en Frans zijn gepubliceerd.

Deze zijn gratis te verkrijgen via de Online Bookshop van de OESO www.oecd.org/bookshop

Neem voor meer informatie contact op met de eenheid OECD Rights and Translation, Public Affairs and Communications Directorate op, rights@oecd.org of per fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Bezoek onze website www.oecd.org/rights/

